

Fig. 92.
Martin Krook:
Plan til udvidelse af
Älvsåker kirkegård.

Älvsåkers Kyrkogård

Förslag till utvidgning

Trädgårdsarkitekt FST. Martin Krook

Älvsåkers socken, belägen i Halland (ca. 20 km) söder om Göteborg, tillhör Tölö och Lindome pastorat. Innevånareantalet uppgår vid årsskiftet 1954—55 till 869 personer och har under de senare årtiondena visat tendens att minska. Det är flykten från landsorten som äver här sätter sina spår.

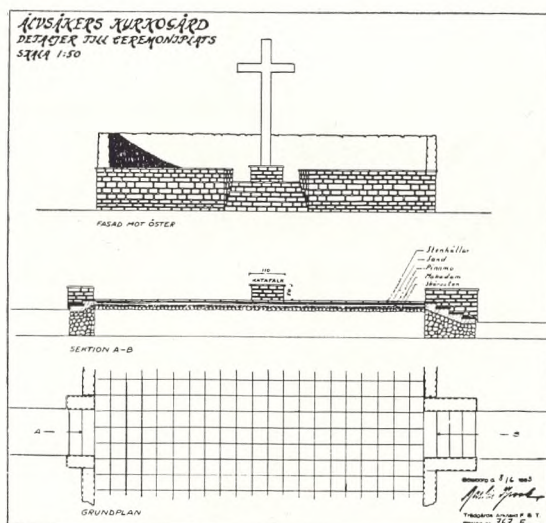
Kyrkan, som med sin fristående klockstapel ursprungligen är byggd under medeltiden, tillbyggdes senast 1753, och utgör ett vackert inslag i landskapsbilden (se fig. 95).

Den närmaste omgivningen har, enligt gammal sed, använts till begravningsplats och det är detta bruk som är upphovet till namnet kyrkogård, en benämning som fått följa begravningsplatserna även när dessa anlagts utan samband med en församlingskyrka.

Den gamla kyrkogården begränsas i söder av landsvägen, varifrån den avskiljes genom en mur, som också utgör begränsningslinje i öster. Mot norr och väster sluttar området ned mot en bäckravin, och höjdskillnaden mellan dennas botten och kyrkan är mer än 6 meter. Gravplatserna ligga här, som ofta på äldre lantkyrkogårdar, delvis ganska ore-gelbundet, och terrasseringsarbetet har utförts utan någon bestämd plan och verkar ganska tillfälligt. Den närmast Dalabäcken belägna delen av området har, på grund av det höga grundvattenståndet varit oanvändbar för gravplatser.

Då den gamla kyrkogården (trots socknens minskade innevånareantal) börjar bli fullbelagd, har det blivit aktuellt att finna ett nytt område, som kan lämpa sig för utvidgning. Församlingens önskemål var emellertid, att detta område skulle ligga i anslutning till den befintliga kyrkogården. Då ett projekt omfattande ny sträckning av landsvägen söder om kyrkan förelåg, skulle en utvidgning åt detta håll varit det mest lämpliga. Det

Fig. 93.
Martin Krook:
Detail af
ceremoniplads.

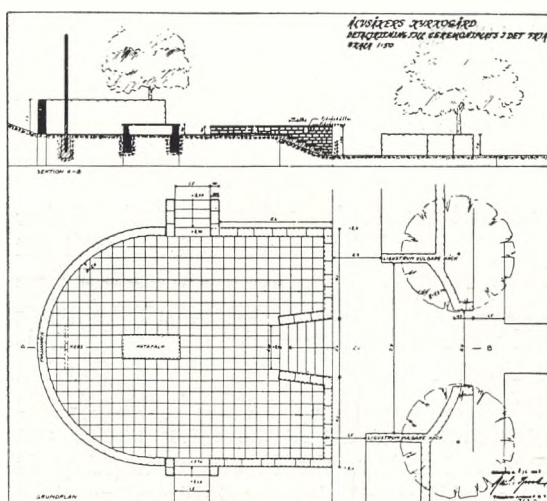

visade sig emellertid, att den redan befintliga landsvägen även i fortsättningen skulle bli kvarliggande, om också endast som sekundärväg, och därmed klyva kyrkogården i två hälfter, och då fick tanken på utvidgning åt detta håll förfalla. Av de återstående möjligheterna i norr och väster, visade sig en utvidgning åt väster lämpligast.

Närmast bäcken är också här terrängen starkt sluttande, men fortsätter mot väster med svag lutning.

Fär att kunna utnyttja en del av det intill bäcken belägna området för jordgraver, blir det nödvändigt att utföra en del fyllnadsarbete. Då bäcken behöver

Fig. 94.
Martin Krook:
Detail af
ceremoniplads.

rensas och det sankna området i nordost väl motiverar en damm, vid vars utschaktning en del fyllnadsmassor erhållas, inlades denna detalj i projektet. Dammen och bäcken utgöra desutom samlingsbäcken och avledningskanal för dräneringsvattnet, och den kommer att utgöra ett livfullt inslag i denna del av kyrkogården. Inom denna lägre del av kyrkogården har också ceremoniplatsen i det fria blivit placerad. Den ligger här ostörd av trafiken på landsvägen och som axial avslutning av ankningsvägen över bäcken till den äldre kyrkogården.

Eldbegängelsen har en hel del motståndare i Sverige, och det har t. o. m. förekommit att en präst i alltför stor nitälskan om sin personliga uppfattning noterat: „hedniskt bruk“, vid anteckning om en begravning med eldbegängelse. Med dessbättre ha flertalet av kyrkans män numera en annan uppfattning. En av svårigheterna att mera allmänt genomföra detta bruk på landsbygden är avståndet till krematorier. Visst byggas dylika numera i flera städer, men de äro långt ifrån tillfyllest. Detta till trots blir det rätt vanligt, att önskemål uppstå om placering av en urnlund när projekt till utvidgning av en äldre kyrkogård skola uppgöras. Så var även fallet i Älvsåker. Därvid gävo rådande terrängförhållanden i sydvästra hörnet av det nya området hänvisning till den lämpligaste placeringen av urngravar.

Utmed landsvägen och i väster begränsas det nya området av en mur med grindparti, som tillåter inkörsel. Tyngre trafik skall dock icke förekomma på denna lantkyrkogård.

Höjdskillnader mellan olika gravgårdar utjämnas genom planterade slanter eller inom häcklinjerna.

Planeringen i övrigt framgår av ritningar och sektioner.

Utvidgning och ankningsvägen till den äldre kyrkogården är kostnadsberäknad till 68,613,00 kronor när projektet uppgjordes i juni 1953.